

esset se sine necessitate majori difficultati implicare, ea quæ naturæ repugnant, minutiùs superandi: tum quia sic scrupulis sine causâ quis se involveret; cùm enim ea quæ magis acerba sunt, partem sensitivam magis moveant, aliquis adhuc imperfectus vix discernere poterit, an illa repugnantia, quam circa illa acerba experitur, a parte superiori vel inferiori tantùm procedat: tum quia talis sine necessitate in maximam tentationem se conjiceret, dum in suâ abnegatione adhuc imperfectus sine urgente causâ, cum summis periculis, tantquam essent præsentia et urgerent, congregari vellet. Ergo tales affectus et similes comparationes in animabus imperfectis non requiruntur, et sæpe non expediunt.

SOLVUNTUR OBJECTIONES.

SCHOLIUM. Dicitur 1° Omnis pœnitens in usu Sacramenti Pœnitentiæ, saltem implicitè ita de peccatis suis dolere debet, ut mallet omnem pœnam sustinere, quàm peccare: ergo etiam percurrendo singulas pœnas gravissimas explicitè eas malle, quàm peccare, illi expediet, quia hoc modo tum ille, tum Confessorius de suo vero dolore magis certificabitur. *Resp.* Cùm omnes et singulas pœnas explicitè percurrere sit moraliter impossibile, et variis incommodis ex dictis obnoxium, sufficit in præfato affectu implicitè includi, qui ad moralem seu conjecturalem certitudinem sufficientis doloris solùm requiritur. 2° Sine hoc affectu explicito, propositum non peccandi non foret satis efficax. *Resp.* Non requiritur adeo firmum propositum vi doloris, ut nullis imaginabilibus tentationibus conditionatè eventuris cederet, quia talis dolor et propositum vix in hac vitâ impleri potest; sed ut sit perfectum et efficax, sufficit quòd effectivè actu operetur, vel operari decernat, quando merè proponit, datâ opportunitate juxta ordinem divinæ providentiæ. 3° Potest etiam imperfectus ita interiùs tentari et urgeri, an peccare velit, si etiam per atrocissima tormenta v. g. ignem etc. ad hoc adigeretur: in quo saltem casu explicitè proponere deberet, ea potiùs et ipsum infernum se malle sustinere, quàm peccare. *Resp.* In his casibus extraordinariis non tenentur omnes, nec expedit se resolvere de præsentia, sed vel sine responsione has importunas interrogationes relinquere, vel se divinæ providentiæ committere, quæ vel tales tentationes fragilitati nostræ non permittet, vel auxilio suo nos juvabit, sub quo confidimus,

nos ea mala in particulari contempturos. Sufficit ergo de præsentia propositum esse generale, et remittere se ad resolutionem in particulari faciendam pro singulis casibus. Ad casus verò solùm per impossibile fictos optima responsio erit, non respondere, vel respondere, firmissimè sibi animo fixum esse, pejus et detestabilius esse peccare, quàm æternùm ardere, quod solum in illis circuitio-nibus hypotheticis significatur. Ita Gerson, *Tr.* 8, in *Magnificat*, sub med.

§ 309.

TERTIO: ANIMÆ PERFECTÆ HOS AFFECTUS ELICERE POSSUNT.

Tertiò. Quòd si igitur anima benè probata, *perfecta*, et in suâ abnegatione, zeloque omnia pro amore Dei patiendi et perpendendi, et pro salute animarum cuncta tolerandi, eximia fuerit, *sinenda est*, ut quando vel in contemplatione, vel aliàs ad præfatos amoris extraordinarios affectus movetur, in eos feratur. Patet hoc ex dictis, § 304.

SICUT ET AFFECTUS EXTRAORDINARIOS TIMORIS.

SCHOLIUM. Eodem modo ejusmodi animæ sinendæ sunt, si subinde in affectus extraordinarios timoris filialis moveantur. Ita enim quandoque contingit, præcipuè tempore probationis et ariditatis, ut supervenientibus nebulis et tenebris omnes interiores hominis sinus operientibus, animæ perfectæ ingentibus timoris affectibus agitentur, quibus Psalmi et maxime liber Job, abundant, inter quos ille memorandus, *Job.* xiv, 13: *Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, et abscondas me, donec pertranseat furor tuus?*

§ 310.

QUARTO: IMPULSUS DIVINUS AD HOS AFFECTUS REQUIRITUR.

Quartò. Ejusmodi animæ etiam *perfectæ* non semper, et ad

nutum proprium ad hujusmodi extraordinarios affectus ferri permittendæ sunt, sed tunc solùm, quando *speciali divino impulsu* a Spiritu S. ad eos moventur. Nam eo ipso quòd sint extraordinarii, etiam extraordinarium impulsum requirunt. Id quod a damnatione propositionum Archiepiscopi Cameracensis, quas ipse demum revocavit, confirmatur, dum putavit deveniri posse ad statum viæ, in quo non transeunter, sed habitualiter hujusmodi affectus renuntiativi omnis proprii interesse jugiter exercentur : sicuti *prop. 1* inquit : « Datur habitualis status amoris Dei, qui est charitas pura et sine admixtione motivi proprii interesse. Neque timor pœnarum, neque desiderium remunerationum habent ampliùs in eo partem. Non amatur ampliùs Deus propter meritum, neque propter perfectionem, neque propter felicitatem in eo amando inveniendam. » Et *prop. 12* : « Director tunc potest huic animæ permittere ut simpliciter acquiescat jacturæ (scil. sine conditione) sui proprii interesse et justæ condemnationi, quam sibi a Deo indictam credit. »

DEBENTQUE ESSE CONFORMES SANÆ THEOLOGIE.

SCHOLIUM. In ejusmodi affectibus extraordinariis, etiam in animabus perfectis, bene semper attendendum, ut secundùm sanam theologiam sensum congruum, etsi modo hyperbolico significatum, admittant. Unde P. Reguera, *Theol. Myst.*, t. 2, p. 135, n. 226, non omnino approbat illum affectum, qui vulgò S. Augustino, sed sine probato teste, tribuitur : « Si Augustinus esset Deus, et Deus Augustinus, mallet Augustinus desinere Deus esse, ut Deus esset Augustinus. » Nam hic excessus implicat et nihil significat.

§ 511.

QUINTO : IMPERFECTI HOS AFFECTUS NON CONTEMNANT
NEC FACILE IMITENTUR.

Quintò. Imperfecti ita instruantur, ut hos affectus extraordinarios perfectorum nec contemnant, nec facilè nisi cum

quãdam ad suam virtutem proportionem imitentur. Non enim eis omnino expediunt, § 305 : licèt eis calcar addere possint, ad magis in virtute proficiendum, ut si non ærumnas, mortem et inferni pœnas pro amore Dei et proximi audeant desiderare, saltem se ad hunc amorem plus minusve perfectum per tolerantiam adversitatum sibi occurrentium, et ex timore pœnarum ac spe præmiorum præparent : uti S. Chrysostomus, l. 1 *de Compunct.*, vers. fin. monet.

SED IN AMORE DEI SUPER OMNIA SE EXERCEANT.

SCHOLIUM. Omnes tamen quantumvis imperfecti frequenter excitandi sunt, ut inter alios virtutum affectus potissimùm in amore Dei ex toto corde et super omnia se exercent : et licèt non requiratur ad singularia descendere, ut Deus super omnia propter se affectu appetiatiivo ametur, opus tamen est affectum ita esse efficacem, ut quantum est ex præsentis animi dispositione, omnem alium amorem huic amori contrarium excludat : in quo consistit ille implicitè habendus excessus super omnia tum in amore Dei perfecto, tum in perfectâ contritione, § 305, *cum Schol.*; quin etiam in contritione imperfectâ habendus, ex quocunque motivo eliciatur, ut saltem firmum et efficax propositum inferat, sine quo ad justificationem in Sacramento Pœnitentiæ non sufficit.

§ 512.

SEXTO : IN NONNULLIS CASIBUS AD ARDUA IN
PARTICULARI PROCEDENDUM.

Sextò. Denique tam perfecti, quàm imperfecti in nonnullis casibus ad ejusmodi *particularia*, etiam *ardua*, in suis propositis procedere tenentur, ea potiùs in particulari eligendo, quàm peccatum admittere : v. g. tempore persecutionis tyrannicæ contra fidem. Item tempore quo alicui dira quæque obicerentur, nisi a castitate deficeret. Item, quando quis ab inimico in personâ suâ et bonis corporis, fortunæ et famæ atrociter vexatur : item ratione statûs, uti in milite, ob iniquas

leges duelli; vel in mercatore, ob illicita lucra. In his et similibus animus in particulari præmuniendus est; aliàs meritò timeri poterit, ne universalitas propositi, etiam attentâ dispositione implicitâ præsentis, non sit efficax.

§ 515.

NUDITAS CONTEMPLATIVA.

Quartus gradus contemplationis seraphicæ est nuditas contemplativa, quæ in eo consistit, quòd appetitus tum rationalis, tum sensitivus, ita sint avulsi, puri et mundi ab omni creaturarum affectu, quin ament, desiderent, petant, aut appetant quidquam, pro tune, aliud quàm solùm Deum. Juxta illud, Luc. xiv, 33: Qui non renuntiat omnibus quæ possidet non potest meus esse discipulus. Non enim coherens amor proprius et amor Dei, agglutinari terræ et volare in cælum, repleti creaturis et impleri Creatore. Nuditatis hujus meminit S. Theresia, in 3 Mans. sui Castelli, et S. Joannes a Cruce, in Asc. mont., l. 1, c. 4 et 5.

NUDITAS HÆC ETIAM A MINIMIS ESSE DEBET.

SCHOLIUM. De hac nuditate notat P. Alvarez de Paz, t. 3 Vit. spir., l. 5, p. 4: « Quòd in his, qui suis sensibus et passionibus imperare conantur, solent affectus et adhæsiones ad aliqua minima reperiri, quæ nondum omnino deponere et ablegare constituunt. » Et per exempla procedit: tum de his, qui sub prætextu gloriæ Dei nullam boni nominis jacturam, etsi nullâ datâ occasione, æquo animo ferunt: tum in illis, qui cum aliis bonis tam arctâ familiaritate se devinciunt, ut de singularitate, quâ eos extollunt, notari non vereantur: tum in iis, qui nimîa curiositate et munditiæ regularum, quibus egent v. g. breviarii et similium, delectantur: tum denique in illis, qui suo sensu nimis abundant, et subinde bono zelo, sed non secundùm scientiam, adversus parvos fratrum defectus implacabiliter concitantur. » Et tandem concludit: « Hæc et alia similia abjicienda sunt ei qui cupit ad quietem contemplationis, et gustum internæ contemplationis, et gustum internæ suavitatis parari. »

§ 514.

SOLITUDO AFFECTIVA.

Quintus gradus contemplationis seraphicæ est solitudo affectiva, quando anima deliciis spiritualibus assueta non illam sentit, quam vellet, specialem dulcemque dilecti sui præsentiam. De hac docemur in sacris litteris, præterquam a Psalmistâ et aliis Prophetis, in Canticis ubi frequens hic animæ contemplativæ affectus ob absentiam dilecti sui occurrit: uti, I, 6: Indica mihi, quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie. Et, III, 1: In lectulo meo per noctes quæsivi illum, quem diligit anima mea, quæsivi et non inveni. Et, V, 8: Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis dilectum meum, ut nuntietis ei, quia amore langueo. Idem indicant PP. S. Gregorius, l. 5 Mor., c. 4, inquit: « Abscondit se sponsus, cum quæritur, ut non inventus ardentius quærat: et differtur quærens sponsa, ne inveniatur, ut tarditate suâ capacior reddita multipliciùs quandoque inveniatur quod quærebat. » Idipsum etiam exponit, Hom. 25 in Ev., in S. Mariâ Magdalênâ stante ad monumentum Jesu foras et plorante. Et S. Ambrosius, in Ps. cxviii, Serm. 11, ait: « Quò magis lassatur affectus, eò ampliùs amor crescit: et quò diutiùs abest quod desideratur, eò expectantis desideria majore quâdam vi amoris ignescunt. » Eodem modo Gilbertus Abbas Serm. 46 scribit: « Non languet amor, sed languet amans. Ubi viget amor, ibi viget languor, nisi affectio quædam de absente dilecto amantem conficiens? » Affectus hujus solitudinis habet S. Theresia, 16 Exclam., S. Joannes a Cruce, in suo Cant., Joannes a Jesu Mariâ, in Append. ad Th. Myst., ep. 1.

AFFECTUS SOLITUDINIS.

SCHOLIUM. Nonnullos etiam hujusmodi affectus et amorosas querelas animæ in hac solitudine refert P. Godinez, Prax. Th. myst.,

l. 6, c. 6, scilicet: «O mea pulchritudo, quam tardè te agnovi et quàm celeriter amisi! Ergo sine te, sine me sum, et te amisso, amitto me: sicut enim ego in te invento, invenio pariter me, ita et amisso, consequens est ut amittam me. Satietas sine fame, quo ivisti! Venustas sine nævo, ubi te abscondisti! Veritas sine fraude, ubi me reliquisti! O vita jucunda vitæ tristis meæ, quid prodest in hac vitâ tristi vivere sine te! O Rex afflictæ animæ meæ, ubinam es! quidnam agis! quid moraris! Itane mea hæc solitudo neuti-quam movet bonitatem tuam! Usquequo, mi Jesu, vivam sine te? Jesu vitæ meæ, quis poterit patienter ferre hanc tam longam absentiam a te! Crescente autem hoc affectu tot amatorii sensus congeruntur, ut anima ex nimietate affectionis et teneritudinis obmutescat. Et quemadmodum multis per unam aliquam januam junctim egredi tentantibus, nemo ullus egreditur, eo quòd quilibet cuique sit impedimento: ita pariter tot sunt teneri sensus, qui simul hic sese per voluntatem insinuant, ut unoquoque alium impediendo nulli exitus liceat: indeque anima restat attonita suavi quodam horrore, languoreque amatorio. Quòd si orationis hujus vis est valde interior, nihilque ipsius corpori communicatur, durat non parum et reficit magis: si verò anima in tenera erumpat colloquia et amatorias vocales querelas cum dilecto, solent lacrymæ, teneritudo aliæque supervenire corporeæ alterationes. Hoc utique quam recreat multùm, parum durat, utpote violentum.»

§ 315.

SOLILOQUIA.

Sextus gradus contemplationis seraphicæ, sunt *soliloquia* affectiva animæ, quando suum dilectum invenit: et quemadmodum soliloquium in solitudine affectivâ triste fuit et luctuosum, ita præsens solet esse jucundum plenumque placidâ quâdam suavitate. Fundantur hæc, præterquam in Psalmis et aliis S. Scripturæ locis, *Cant.* II, 16: *Dilectus meus mihi, et ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies, et inclinentur umbræ.* Et, III, 4: *Inveni quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam.* Et, VI, 2: *Ego dilecto meo, et dilectus meus mihi.* Item ejusmodi soliloquia et affectus anagogicos notat S. Bernardus, *Serm.* 67, *in Cant.*, dicens: «Habet suas

voces affectus, per quas se etiam, cùm nolunt..... Ejusmodi certum est, non nutu prodire animi, sed erumpere motu. Sic flagrans ac vehemens amor, præsertim divinus, cùm se intra se cohibere non valet, non attendit, quo ordine, quâ lege, quâve serie, seu paucitate verborum ebulliat, dummodo ex hoc nullum sui sentiat detrimentum. Interdum nec verba requirit, interdum nec voces omnino ullas, solis ad hoc contentus suspiriis.» Item his affectibus abundat in suis confessionibus S. Augustinus, et in suis soliloquiis et meditationibus S. Anselmus, vel ex eo alius. S. Theresia, 16 *Exclamat.*, S. Joannes a Cruce, *in suo Cant.*, Joannes a Jesu Mariâ, *in Th. myst. append.*, ep. 2, B. Catharina Januensis, *in suo Dialog.*

QUOMODO GRADUS CONTEMPLATIONIS CONNECTANTUR.

SCHOL. I. Notandum cum P. Godinez, *Præx. Th. myst.*, l. 6, c. 7, quòd contemplatio omnino differat a scientiis humanis, quæ nituntur primis principiis, ex quibus conclusiones eliciuntur: nam contemplatio nullo nititur principio, ex quo fixæ ejusmodi consequentiæ fiant, neque post unum gradum contemplationis alter gradus certò succedit, ita ut qui hanc vel illam diligentiam adhibuerit, immediatè a Deo donum devotionis, lacrymarum, dulcedinis spiritualis etc. accipiat: quinimò tota contemplatio magis a contingentibus et inopinatis eventibus, quàm a necessariis consequentiis dependet: adeoque nemo putet, quòd ascensiones quas in viâ contemplationis anima perfecta, disponendo se, aliquoties obtinet, sint quasi gradus scalæ arte mechanicâ constructi: tum quia versamur in materiâ morali et ad summum ex his, quæ ut plurimum contingunt, prudentiâ quâdam conjecturali regularum capaci. Tum quia versamur in materiâ gratiæ ut plurimum gratis datæ, etiam meritis quibuscunque ex viribus gratiæ præmissis indebitæ. Tum quia hic maximè tenet illud, *Joan.* III, 8: *Spiritus, ubi vult, spirat.*

EFFECTUS ET AFFECTUS SOLILOQUIORUM.

SCHOL. II. In soliloquiis solet anima ex purâ teneritudine et suavitate multùm suspendi; unde laborat magnâ remissione in opera-

tionibus sensuum externorum, agrè audit, videt ac sentit, et ad loquendum interim cum hominibus inepta est: et in præsentia dilecti sui velut prope speculum crystallinum esse solet, unde multi prosiliunt radii lucis, dulcedinis, claritatis, ardoris, fervoris, aliæque gratiæ quæ eam de novo ad tenera et amatoria colloquia impellunt: v. g. Deus meus, vita mea, lætitia mea, pulchritudo seraphinorum, qui fieri potest, ut majestas tam amabilis tanto me amore prosequatur, cum sim nequitia sic abominabilis, Domine, ac Pater animæ meæ, quid Angeli dicent, si videant, oculos te conicere in sterquilinum adeo horridum, quale ego sum? Dilecte animæ meæ, nunquid tu sapientia Patris non es, nec decipi, nec decipere potens? quomodo igitur sine deceptione fieri potest, ut tua bonitas adeo amet nequitiam meam! Amem ego te, ac per me fiat, ut subito moriar. Honorem ego te, quantiscunque expensis ignominiarum mearum. Jam, o Deus, aliud quidquam nolo, præter te: quidquid reliquum est, nauseam mihi creat. Quòd si ejusmodi affectuosa colloquia valde sint interiora, durant et recreant multum; si tamen exterius prodeant gemitibus, lacrymis, singultibus, aliisque sensitivis actionibus, citò finiri solent. Hucusque P. Godinez, l. c.

§ 516.

NEBULA SPIRITUALIS.

Septimus gradus contemplationis seraphicæ est *nebula spiritualis*, quâ contemplanti obtegatur omnis omnino creatura, ut melius Creator detegatur. Est proinde lux quædam valde clara, pura, fortis ac splendens, quæ ita nobis Creatorem discooperit, ut cooperiat prorsus quamlibet creaturam: id quod oritur ex vehementi attentione, intensione ac vivacitate fidei, quâ Deum intimè sibi præsentem et unitum anima habet: unde in voluntate ardens quædam flamma exurgit, quæ affectum ita occupat et in Creatorem rapit, ut interim nihil aliud velle, appetere et desiderare sciat: ita ut hæc lux animam circa divina illuminando, quasi nebulam et tenebras circa humana effundat.

EXPLICATUR.

SCHOLIUM. In contemplatione cogimur interdum uti terminis metaphoricis et rebus materialibus acceptis, qualis est hic terminus *nebula*: sicut enim, si quis nubem vel nebulam ingreditur, nihil videt, nisi quod juxta illum est: ita anima hac gratiâ donata creaturas non videt, dum juxta se Creatorem habet, eique intimè unitur. Spectat autem hæc contemplatio nebulæ seu caliginis ad orationem silentii, de quâ alibi actum est, cum hoc solo discrimine, quòd ibi oratio silentii potiùs intellectum, hic vero in contemplatione seraphicâ affectum potiùs attendat.

§ 517.

LIBERTAS SPIRITUS.

Octavus gradus contemplationis seraphicæ est *libertas spiritus*, quando Deus, saltem miraculosè, independenter omnino tam a sensibus internis quam externis, intellectui quamdam speciem seu ideam spiritualem infundit, quæ objecta divina et supernaturalia repræsentat, quorum amore voluntas accenditur et exardescit. Vocatur autem hæc oratio seu contemplatio libertas spiritus, quia pars superior, scilicet intellectus et voluntas, in eâ libera est et independens a sensibus internis, tum externis, quia principium, cujus ope intelligit, non est acquisitum mediis sensibus, sed immediatè a Deo infusum, ita ut spiritus per aliquam intuitionem amoremque partis superioris Deo uniatur, parte inferiore eum nullatenus impediente. Ad quod facit textus, II Cor. III, 17: *Ubi spiritus Domini, ibi libertas*; id est, juxta proprietatem græcæ vocis, spontanea, ingenua, libera et clarè illuminata voluntas. Eamdem libertatem spiritus innuit Hugo Victorinus, l. 2 de Anima, c. 20, dicens: «Nihil sensualitas, nihil agit imaginatio, sed omnis inferior vis animæ proprio interim viduatur officio. Purior autem animæ pars in illud intimæ quietis secretum et summæ tranquillitatis arcanum felici ju-

cunditate introducitur. » Licet autem libertas spiritus saltem ut proprietas, quatenus pars superior, per lumen fidei et donum intellectus regitur, in omni contemplatione reperitur; quatenus tamen specialissimè per lumen ulterius gratiæ gratis datæ, per species immediatè a Deo infusas elevans regitur, hunc specialem gradum contemplationis libertatis spiritus, de quo hic agitur, constituit, quem præter Hugonem mox citatum etiam insinuat Alvarez de Paz, t. 3 de *Vit. spir.*, l. 5, p. 2, c. 1, dicens: « Animus rebus terrenis expeditus quasi avis in aera, quocumque Deus illum fert, liberrimo motu vagatur: jam se ad suprema effert; jam se in infimis, id est, in propriâ sui cognitione demergit; jam circa apparentia celerissimo cursu concludit. Tandem liber ex eo ipso, quod intuetur: nam illud vel *ab imaginibus sensibilibus nudum* (ecce libertatem spiritualem specialem) vel imaginibus ipsis sibi patefactum contemplatur. » Ecce libertatem spiritus omni contemplationi communem.

EFFECTUS LIBERTATIS SPIRITUS.

SCHOL. I. Qui hac oratione libertatis spiritus donatur, juxta P. Godinez, l. vi, c. 9, ejus pars superior, seu intellectus et voluntas cum gratiâ infusâ quam recipit, ad eam orationis altitudinem conscendit, ut pro tali rerum articulo illum distractiones, ariditates, tentationes, imagines et aliæ peregrinæ impressiones nec inquietent, nec inquietare valeant, quæ contemplativum etiam spiritualissimum in oratione adoriri solent: nec refert adjungi tunc occupationes externas, videndi, audiendi, loquendi per sensus externos; sicuti enim sensus non juvant, nec cooperantur ad istam orationem, ita quantumcunque honestè occupati non obsunt oranti. Qui ergo in istâ oratione versatur, duas quasi videtur habere naturas in eodem supposito: quoad animam operatur supernaturaliter cum principio infuso; quoad corpus operatur naturaliter cum principiis acquisitis: pars superior intellectus et voluntatis intelligit, amat, gaudet, uniturque affectibus secretissimis dilecto suo, quin sensus illi impedimento sint vel juvami: pars inferior sensuum cum hominibus modestè conversatur, quasi nullum in animâ interioris impedimentum habeat. Et in hoc consistit libertas spiritus, quæ paucis admodum animabus conceditur.

CONTEMPLATIVI CORPORALIBUS RECREATIONIBUS SUBINDE INDIGENT.

SCHOL. II. Ulteriùs hic notat prælaudatus P. Godinez, c. 10, ejusmodi contemplativos, maximè si recollectioni sint valde addicti et inclusi, indigere subinde recreatione corporali, licità, honestà et suo statui proportionatâ: uti in horto deambulare, vel aperto campo; distributionem temporis unâ die nonnihil interpellare; anticipare orationem mentalem, omittere aliquas non necessarias poenitentias; admittere extraordinariam lautitiam in cibo, potu, risu et conversatione; gaudere aliquâ decenti musicâ, modestè canere etc.; quia sæpe quassatur corpus, et sanitas ex nimia internâ occupatione et attentione debilitatur. Ideo præstat, subinde per aliquam hordei temporalisque solatii portionem asello corporis subvenire, ut anima meliùs inserviat et ad nutum gratiæ alacriùs progrediat: hoc quippe modo corpus sublevatur et sanitas ejus conservatur, sine quâ in exterioribus exercitiis et virtutum operibus, sine quibus tamen virtutes internæ debiles, tepidæ et remissæ esse solent, agrè exerceri poterit. Certè si homo in aliquâ Communitate pro spirituali habitus, ob infirmam suam valetudinem seriùs e cubito surgat, maturiùs lectum petat, aliquibus solatiis et privilegiis particularibus gaudeat, Communitati non levi scandalo esse solet; quare ut ad extremum hoc non deveniat, recreationibus corporalibus subinde moderatè uti expedit; hoc enim ad conservandam sanitatem, ad interioris hominis levamen, et ad fovendam charitatem unionemque fraternam conducit, et licet spiritualibus austeris, melancholicis et asperi ingenii molestum videatur, ab omnibus tamen spiritualibus discretis, mitibus et prudentibus approbatur, uti a S. Gregorio, 3 p. *Pastor.*, in *proem.*; S. Isidoro, l. 3 *Sent.*, c. 15; S. Salesio, 3 p. *Vitæ devot.*, c. 23; S. Diadocho, c. 45 de *Perf.*; et Alvarez de Paz, cit. l. 5, p. 1, c. 11.

§ 518.

CONTEMPLATIO OBSCURA.

Nonus gradus contemplationis seraphicæ est *contemplatio obscura*, in quâ anima contrariis cogitationum et affectuum fluctibus agitata, dum vehementer timet, quin et de propriâ salvatione dubitat, altissimam interim orationem obtinet,

licet ipsa eam nullam esse reputet. Hujus meminit S. Gregorius, *Hom. 14 in Ezech.*, post med. dicens: « Est in contemplativâ vitâ magna mentis contentio, cum sese ad coelestia erigit, cum in rebus spiritualibus animum tendit, cum transgredi nititur omne quod corporaliter videtur, cum sese angustat, ut dilatet. Et aliquando quidem vincit et reluctantes tenebras suæ cæcitatibus expurat, unde incircumscripto lumine quiddam furtim et tenuiter attingat. Sed tamen ad semetipsam protinus verberata revertitur, atque ab hac luce, ad quam respirando transiit, ad suæ cæcitatibus tenebras suspirando atque lamentando redit. » Id quod per illam luctam Jacob cum Angelo per totam noctem exponit, *Gen. xxxii.* « Quia videlicet anima, cum contemplari Deum nititur, velut in quodam certamine posita, modo quasi exsuperat: quia intelligendo et sentiendo, de incircumscripto lumine aliquid degustat; modò succumbit, quia et degustando aliquid deficit. » Denique in effectu claudicationis ex contactu Angeli in femore figuram optandæ claudicationis invenit, quâ luctans anima in amore sæculi arefacta, soli amoris Dei innititur: « Quia, cui desiderium terrenum jam arefactum fuerit, in solo pede amoris Dei totâ virtute se sustinet, et in ipso stat, quia pedem amoris sæculi ponere in terrâ consueverat, jam a terrâ suspensum portat. »

EXPLICATUR.

SCHOL. I. Quod de contemplatione obscurâ hic dictum est illustrari potest, ex iis quæ de derelictione spirituali tractata sunt; si tamen doctrina ibi tradita sumatur de obscuritate spiritûs, non quæ sit contemplatio solum inchoata et ad purgandas animas nondum perfectas ordinata, sed quæ animabus etiam perfectis ex divinâ ordinatione subinde accidit, ut magis in humilitate solidentur, et a levissimis suis imperfectionibus emundentur. Differt autem contemplatio hæc obscura a nebulosâ, quòd in hac obscuritas spiritûs sit cum maximâ quiete, utpote quæ est nimia potiùs illuminatio Dei ab inquietâ aliarum rerum consideratione avertens: cum e contra contemplatio obscura sit cum maximâ inquietudine, utpote Dei solius directa cognitio et quidem per fidem obscurissimam, quæ

reflexè nihil detegit, nisi quod conturbare possit: quia tamen reipsâ ferventissimus amor non deest, et ex amore veluti incognita cum Deo unio, ideo in ipsâ hac inquietudine quies, et in ipsâ debilitate fortitudo inexplicabili luctâ reperitur.

EFFECTUS CONTEMPLATIONIS OBSCURÆ.

SCHOL. II. Proinde juxta P. Godinez, l. c., c. 11, præsentia et unio, quam in contemplatione obscurâ anima cum Deo habet, tam fortis est quàm laboriosa, tam obscura quàm afflictiva, consistitque in insatiabili fame et ardentissimâ siti Dei, quem quarit, nec tamen, ut sibi videtur, invenit: qui cum intimè tali animæ uniatur, illi tamen longissimè a se abesse videtur. Sensatio spiritualis in hoc casu vehementissima est, interna et miserabilibus querelis, licet ore non prolatis, sociata: gemit anima, plorat, patitur interius, quin exterius quiddam exprimat, et si quid in corpus redundet, totum illud dirumpitur, tristatur, affligitur et intensissimos dolores sentit, quorum remedium in solo interno levamine reperitur. Tota vis hujus orationis in duobus consistit: unum est ingens Deo placendi desiderium; alterum ingens timor Deum offendendi. Uterque hic affectus, cum debito complemento et affectu, prout anima putat, careant, continuò et incomparabiliter eam torquent, quia in præsentia quâdam afflictivâ Dei sui perstat, quem sibi vivaciter, ut admodum iratum, suâ Majestate terrificum, suâ Magnitudine opprimentem, suâ Justitiâ confundentem repræsentat: cumque in se ipsâ tantam debilitatem, miseriam, infelicitatem et defectus detegat, pudore afficitur, confunditur, contrahitur, seque tædioso quodam deliquio obvolutam invenit et tormentum omni comparatione majus sustinet. Hoc tam arcto et afflictivo amplexu dilecti sui subinde tamen etiam aliquâ sapidâ pœnâ afficitur, quâ carere non vult. Et licet hujusmodi lucta molesta sit, anima tamen in se aliquem affectum sentit, qui amore ipsam accendit, et quamdam ingentem conformitatem, quæ cum prædictâ luctâ conjungitur, ac denique quamdam Dei præsentiam, licet afflictivam et summopere salutarem, utpote quæ omnes virtutes morales afflictivas exallat, uti sunt resignatio, humilitas, mortificatio, constantia, fortitudo et aliæ hujusmodi, quæ in hac contemplatione obscurâ exercentur et sublimantur.

§ 519.

AMOR VULNERANS, SEU PLAGA VEL LANGUOR AMORIS.

*Decimus gradus contemplationis seraphicæ est amor vulnerans, seu plaga aut languor amoris, qui in nonnullis actibus subtilibus, delicatis et potenti impetu intima animæ penetrantibus consistit, ita ut fervor charitatis affectum intensissimè inflammet, animamque ipsam eousque medullitùs transfigat, ut vim quamdam ac violentiam, licèt suavissimam, amanti inferat, et ad modum quo, vulnerato corpore, membra et nervi contrahuntur, ita anima, in hoc casu, amore in se prædominante, se in intima sui esse et nihili contrahat, seu retrahat, et quò plus nihili in se reperit, tantò plus invenit, ut dilecto suo se uniat. Hic est ille ferventissimæ dilectionis articulus, in quo anima sancta contemplativa suspirabat, *Cant. II, 5: Amore Languo*, vel juxta *LXX: Vulnerata charitatis vel charitate ego sum*. Consonant *PP. S. Ambrosius, in Ps. cxviii, 33, Serm. 5, n. 17: « Nudemus membra nostra bono vulneri, nudemus sagittæ electæ: sagitta hæc Christus est, qui dicit, Is. xlix, 2: Posuit me sicut sagittam electam*. Bonum est ergo hac vulnerari sagittâ, non mediocris mansionis iste processus: non omnes possunt dicere, quia vulnerati sunt dilectione. » Similia habent *S. Hieronymus, in Is. xlix; et in Habac. III; S. Basilius, in Reg. fus. interrog. 2, post init.; S. Gregorius, Hom. 15, in Ezech.; Et Richardus Victor., de Grad. viol. charit. quatuor gradus charitatis perfectæ assignat, dicens: « Ecce video alios vulneratos, alios ligatos, alios languentes, alios deficientes non tamen a charitate. Charitas vulnerat, charitas ligat, charitas languidum facit, charitas defectum adducit. Nonne tibi corde percussus videtur, quando igneus ille amoris aculeus mentem hominis medullitùs penetrat, affectumque transverberat interim, ut desiderii sui æstus cohibere vel dissimulare animo non valeat? Desiderio ardet, fervet, affectu æstuat, anhelat, profundè ingemiscens et longa suspiria tra-**

hens. Hæc tibi animæ vulneratæ certa sint signa, gemitus atque suspiria, vultus pallens atque tabescens. Nonne verè et absque ullâ contradictione ligatus est animus, quando hoc unum oblivisci et aliud meditari non potest? quidquid agat, quidquid dicat, hoc semper mente revolvit, perennique memoriâ retinet, hoc dormiens somniat, hoc vigilans omni horâ retractat. Nonne languidum facit, quando omnem alium affectum excludit, quando nihil præter unum, vel propter unum diligit. » Ita scilicet ut nec pedem nec manum instar febricitantis movere possit. Denique defectum adducit, si anima omne remedium desperat et quasi morti proxima ad exitum vitæ appropinquat: « Quidquid enim agat, quidquid sibi fiat, desiderium ardentis animæ non satiat, sitit et bibit, bibendo tamen sitim suam non exstinguit, sed quò ampliùs bibit, eò ampliùs et sitit. » Et *S. Theresia, c. 29 Vit.*, sub fin. ita scribit: « Non contendit anima, ut doleat hac plagâ absentiae Domini; sed tamen infigitur sagitta quædam aliquoties in vividiori parte viscerum et cordis, nesciente animâ quid habeat et quid velit; scit solùm se Deum velle ac sagittam videri secum ipsâ ferre velut herbam amatoriam, ad odio habendum se ob istius Domini amorem, pro quo libenter vitam perderet. Ponderari vel etiam dici nequit modus, quo Deus animæ accedit, et maxima, quâ illum afficit pœna, ita ut extra se corripiat ipsam: est verò pœna ista sic sapida, ut nullæ vitæ humanæ deliciae gustui majori sint. Vellet anima, ut aiebam, hoc lethali morbo semper mori. » In testimonium subdit visionem, quâ non rarò Seraphinum jaculo aureo longo, et in cuspide flammeo cor suum usque ad viscera transverberantem vidit, quæ in extractione secum ferre videbatur, ac totam ingenti Dei amore succensam relinquebat. De eodem amore vulnerante agit *S. Joannes a Cruce, in Flam. viv. amor.*, cant. 2, et *S. Salesius, l. 6, de Amore Dei, c. 13*. Nec opus est amorem vulnerantem et languorem amoris, seu diversos omnino gradus distinguere, cùm solùm ut diversi gradus intensiõnis amoris vulnerantis spectari possint.

EFFECTUS AMORIS VULNERANTIS.

SCHOLIUM. Ab hac plagâ amoris, notante P. Godinez, l. c., c. 42, causatur interdum deliciosissimus animi defectus, ubi amor dolori est insitus, cujus fructus sunt tenera suspiria, expressiones amatoria, incensi affectus, cœlestia juba, pax, gaudium, tranquilla unio et quidam amandi modus inexplicabilis. Anima deliciis saturata, et amore vulnerata, similis est meridiano calore lasso, sub umbram arboris se projicienti: unicum sibi suspirium sufficit, ut quiescat: amat, laudat, gratias agit, magnificat, adorat, benedicit dilectum suum unico actu bis omnibus æquivalente, quod pro duratione hujus gratiæ magis vel minus durat, et si quid corpori communicatur, sequuntur extases, visiones, revelationes etc. Hinc etiam scaturiunt rivuli fraternæ charitatis, desiderando benefacere proximis tanquam creaturis Dei. Hinc erumpit incensum desiderium conversionis gentilium, reductionis hæreticorum ac peccatorum, tenera inimicorum dilectio et studium juvandi animas in purgatorio detentas, de quibus modò paulò fusiùs agendum est.

§ 520.

POTISSIMUS ETIAM AFFECTUS EST AMOR PROXIMI.

Itaque *amor proximi* et quidem activus in quantum propriæ cujuslibet vocationi convenit, est quidam potissimus contemplationis effectus. 1° Enim in S. Scripturâ quò magis aliqui Sancti contemplativi laudantur, eò magis in bonum proximi activi reperiuntur: ubi videre est in Moyse, Eliâ, David, Præcursore, D. N. Jesu Christo, B. V. Mariâ et Apostolis: quorum exempla dilectionis proximi, et quidem activæ, passim S. Litteræ exhibent. 2° Subscribunt PP. S. Dionysius, c. 3 de eod. *Hier.* ait: « Uniuscujusque eorum, qui in hierarchiâ cooptati sunt, in eo posita perfectio est, ut pro suâ quisque virili parte ad Dei imitationem contendat: et id, quo nihil divinius est, ut S. Scriptura loquitur, I *Cor.* III, 9, fiat adjutor, divinamque in se actionem, quantum potest, ostendat. » Scilicet proximum perficiendo. S. Basilus,

in *Const. monas.*, c. 2, licet ad vitam contemplativam hortetur, nisi activam vocatio requirat, subdit tamen: « Quòd si utramque simul potes imitari, utrinque omnino salutis fructum reportabis. » S. Chrysostomus, *Hom.* 34, ad *pop.*, post init., ex S. Paulo probat, quàm expediat, non sibi solùm, sed et proximo prodesse, quia « jejunare quidem et humi cubare, et exercere virginitatem, et temperanter agere solis hæc obeuntibus utilitatem afferunt; quæ verò proximis a nobis exhibentur, ut eleemosyna, doctrina et charitas, hæc et nobis ipsis, et proximis ad quos a nobis transeunt, prosunt. » Et Cassianus, l. 10 *Inst.*, c. 22, laudat Monachos ægyptios, quòd non sibi solùm, sed et proximis, quantum poterant, prodesse: quod ex Abbate Joanne, *Collat.* 19, c. 9, confirmat. S. Augustinus, l. *de Civ.*, c. 19, ait: « Nec sic quisque debet esse otiosus, ut in eodem otio utilitatem non cogitet proximi: nec sic fructuosus, ut contemplationem non requirat Dei. » S. Isidorus, l. 2 *de Dissert.*, c. 29, concludit: « Dei servus juxta imitationem Christi nec actualem vitam amittit et contemplativam agit; aliter enim incedens offendit. Sicut enim per contemplationem amandus est Deus, ita per actualem vitam diligendus est proximus. » Et S. Theresia, in *Fundat.*, c. 5, solidè probat, quòd licet curandum sit cum Deo conversari in contemplatione, quando vel obedientia, vel charitas aliud non exigit, in his tamen circumstantiis soli contemplationi vacare, foret amor proprius, et amor Dei exigeret, otio præferre actionem. 3° Ratio est, quia in dilectione Dei et proximi principaliter perfectio christiana consistit. *Matth.* XXII, 38. Ergo amor Dei et contemplatio ad amorem proximi excitare debet, et quidem effectivum per opera charitatis, utpote per quæ contemplatio, quæ in hac vitâ non potest esse continua, utiliter interrumpitur, imò, si propter Deum suscipiantur, quodammodo continuatur, cum quis quasi Deum propter Deum relinquat et sic pro ejus amore se magis illi uniat.